

LIPIEC - SIERPIEŃ 2024 | NUMER 4

ECHO KLUCZ

GAZETA
SAMORZĄDOWA
WYDAWANA
W GMINIE KLUCZE

DWUMIESIĘCZNIK BEZPŁATNY ISSN 1426-1987

8

W NUMERZE M.IN.

Święto Małopolskiej Jury

Przystanek żywej historii

5

Wakacje w Gminie Klucze

14

W numerze:

Ogłoszenie sołtysa wsi Klucze	2
Mini centrum relaksu i rekreacji.....	2
Kolejne europejskie środki na ochronę bioróżnorodności w gminie Klucze!.....	3
Świetlica wiejska w Ryczówku doposażona.....	3
Modernizacja boiska szkolnego w Chechle	4
Modernizacja boiska sportowego „Orlik” w Kluczach.....	4
Przystanek żywej historii – Tobruk 1941 na Pustyni Błędowskiej.....	5
Dofinansowanie na edukację ekologiczną w Szkole Podstawowej w Kluczach.....	6
Klucze dla pszczół.....	7
Święto Małopolskiej Jury	8
Piknik patriotyczno-rodzinny w Krzywopłotach	9
Pustynia Błędowska we wspomnieniach pana Andrzeja Krawczyka	10
Folklor i tradycja.....	12
Warsztaty pn. „Nieżyły kwas”	13
Nowa siedziba CUS	14
Podsumowanie zajęć wakacyjnych ze SFOK	14
Wakacje z GOK Klucze	16
Wymiana młodzieży polsko-niemieckiej	18
Zaproszenie na dożynki gminne w Jaroszowcu	19
Zaproszenie na tegoroczną edycję Juromanii.....	20

ECHO KLUCZ

Samorządowy Biuletyn Informacyjny

Wydawca:

Gmina Klucze z siedzibą
w Urzędzie Gminy Klucze

Adres Redakcji:

Urząd Gminy Klucze
ul. Partyzantów 1, 32-310 Klucze
tel. 32 642 85 08 w. 55
echo@gmina-klucze.pl

Redakcja:

Pracownicy Referatu Funduszy
Zewnętrznych i Promocji

Druk i skład:

Klucze Poligrafii Sp. z o.o.

Nakład: 1200 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo
do redagowania i skracania tekstów.

Wersje elektroniczne numerów Echa Klucz
są dostępne na www.gmina-klucze.pl
w zakładce Gazeta Samorządowa

OGŁOSZENIE SOŁTYSA KLUCZ

SZANOWNI MIESZKAŃCY!

Od 1 sierpnia 2024 r. w każdy pierwszy i trzeci wtorek
miesiąca w godzinach 17:00 – 18:00 będę do Państwa
dyspozycji w Domu Kultury „Papiernik” w Kluczach.

Tel. 600 610 419

Adres zamieszkania: Klucze, ul. Bogucińska 56

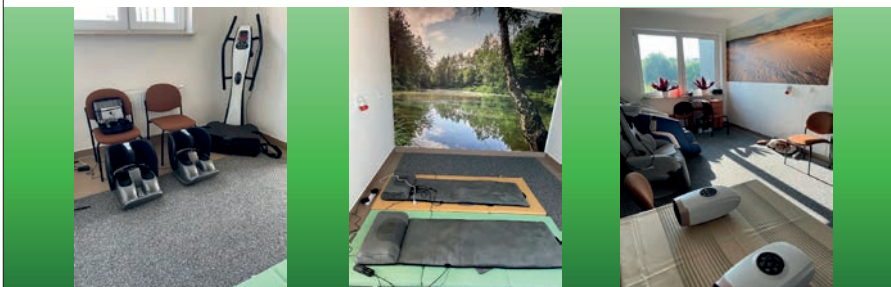
Sołtys Klucz
Piotr Kasprzyk

GMINNY OŚRODEK KULTURY W KLUCZACH
ZAPRASZA

DO MINI CENTRUM
RELAKSU I REKREACJI
W DOMU KULTURY „PAPIERNIK”
W KLUCZACH

WE WTORKI, ŚRODY I CZWARTKI
W GODZ. 12.00 – 17.00

INFORMACJE I ZAPISY - U INSTRUKTORA DS. REKREACJI
NR TEL. 600 610 419

Kolejne europejskie środki na ochronę bioróżnorodności w gminie Klucze!

Gmina Klucze została beneficjentem unijnych środków finansowych w ramach Regionalnego Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027, otrzymując dofinansowanie w kwocie 2 951 552,49 zł na realizację projektu pn. „Ochrona cennego przyrodniczo obszaru Pustyni Błędowskiej oraz jego promocja – etap II”. Całkowita wartość projektu wyniesie: 3 472 029,99 zł. Głównym celem projektu jest zachowanie i kompleksowa ochrona cennych dla Unii Europejskiej siedlisk przyrodniczych, tworzących unikalny na skalę europejską ekosystem z krajobrazem pustynnym w Małopolsce Zachodniej.

Pustynia Błędowska, leżąca na pograniczu Wyżyn Śląskiej i Olkuskiej, to największy w Europie obszar lotnych piasków (około 33 km²). Jest to unikatowy teren, tak pod względem przyrodniczym, jak i turystycznym, objęty programem ochrony Natura 2000. Na terenie Pustyni Błędowskiej znajduje się ważny dla Europy kompleks dwóch priorytetowych siedlisk przyrodniczych:

wydm śródlądowych z murawami napiaskowymi oraz ciepłolubnych śródlądowych muraw napiaskowych, które jednak są niszczone przez zarastającą je roślinność inwazyjną. Bez interwencji w krótkim czasie Pustynia i jej naturalna flora przestaną istnieć, a w ich miejscu powstanie las. Unikatowość i piękno Pustyni przyciąga turystów. Jest ich z roku na rok coraz więcej, co powoduje, że dla kompleksowej ochrony obszaru wymagane jest również uporządkowanie ruchu turystycznego. Dlatego też Gmina Klucze, na której leży znaczna część Pustyni Błędowskiej, podejmie w niniejszym projekcie działania dla:

- ochrony przyrody Pustyni Błędowskiej i występujących na niej siedlisk przyrodniczych przez inwentaryzację i usunięcie obcych gatunków inwazyjnych z obszaru 300 ha terenów Pustyni. Działanie odbywać się będzie pod nadzorem przyrodniczym, który zapewni prawidłowy przebieg zaplanowanych prac. Ochrona siedlisk muraw napiaskowych, pozwala na ochronę wszystkich zamieszkujących ww. siedliska roślin, zwierząt oraz grzybów.

- aktywnej edukacji ekologicznej, tworząc ekologiczny pustynny plac zabaw dla dzieci, o charakterze edukacyjnej trasy rekreacyjnej przez całą historię Pustyni i jej przyrodę. Celem jest podniesienie świadomości ekologicznej i historycznej mieszkańców i turystów oraz zachęcenie ich do podejmowania działań na rzecz ochrony bioróżnorodności. Plac zlokalizowany przy słynnej już „Róży Wiatrów” uzupełni jej ofertę.

- zakresem projektu objęto również działania przygotowawcze, promocyjne, nadzory budowlane oraz zarządzanie projektem.

Planowane w projekcie działania służą ochronie bioróżnorodności Pustyni oraz budowaniu, przez zabawę, wiedzy historycznej i ekologicznej u dzieci, młodzieży i osób dorosłych odwiedzających Pustynię Błędowską. Jest to planowa i wieloletnia praca lokalnego samorządu terytorialnego na rzecz ochrony ekosystemu pustynnego, prowadząca do utrzymania tego pięknego i cennego przyrodniczo i turystycznie obszaru i jego ochrony przez bezpowrotnym zniszczeniem.

Fundusze Europejskie dla Małopolski

Rzeczpospolita Polska

Dofinansowane przez Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Świetlica w Ryczówku doposażona

Uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego Gmina Klucze została przyznana dotacja w wysokości 28 700,00 zł z przeznaczeniem na zakup wyposażenia świetlicy wiejskiej w miejscowości Ryczówek w ramach konkursu pn. „Małopolskie świetlice wiejskie 2024”. Udział środków własnych Gminy w zdaniu wyniósł 12 300,00 zł.

W dniu 18.04.2024 r. Gmina podpisała umowę na realizację zadania. Z pozyskanej dotacji zostało zakupione wyposażenie świetlicy wiejskiej: krzesła bankietowe, stoły bankietowe (6-osobowe), zmywarka, wieszaki na ubrania, rolety zaciemniające, fotele, zestawy stolików oraz garnek z powłoką granitową. Zakupione wyposażenie będzie służyło społeczności lokalnej, zwiększy komfort korzystania ze świetlicy, a tym samym przyczyni się do integracji społecznej.

Zadanie jest współfinansowane ze środków finansowych Województwa Małopolskiego w ramach konkursu pn. „Ma-

łopolskie świetlice wiejskie 2024”, którego celem jest wsparcie gmin w działaniach na rzecz rozwoju świetlic wiejskich wzmacniającego jednocześnie proces odnowy wsi w regionie. Realizacja zadania służy podniesieniu standardów i jakości życia na terenach wiejskich poprzez zakup elementów wyposażenia, które będą służyły lokalnym społecznościom w budowie ich tożsamości i integracji.

Projekt zrealizowano w ramach pomocy finansowej udzielonej gminie Klucze na zakup elementów wyposażenia świetlicy wiejskiej w sołectwie Ryczówek w ramach pomocy finansowej pn.

„Małopolskie świetlice wiejskie 2024”

WSPÓLFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W KWOCIE: 28 700,00 zł

WARTOŚĆ INWESTYCJI: 41 000,00 zł

Dofinansowanie na modernizację boiska przyszkolnego w Chechle

Gmina Klucze otrzymała pomoc finansową w formie dotacji celowej, w wysokości 121 800,00 zł, pochodzącą z budżetu Województwa Małopolskiego, w ramach projektu „Małopolska infrastruktura rekreacyjno – sportowa – MIRS” w 2024 roku, na realizację zadania pn. „Modernizacja boiska przyszkolnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Chechle”.

Dzięki temu na boisku znajdującym się przy Zespole Szkol-

no-Przedszkolnym im. Tadeusza Kościuszki w Chechle: wymieniono nawierzchnię i sprzęt sportowy (tj. bramki, siatki do gier zespołowych, itp.), wykonano modernizację i wymianę sportowo – rekreacyjnej infrastruktury towarzyszącej (tj. skoczni do skoku w dal, siedzisk na trybunach), naprawiono ogrodzenie wokół boiska oraz wymieniono oprawy oświetlenia zewnętrznego.

Wszystkie prace objęte zadaniem zostaną przeprowadzone w celu przywrócenia właściwego stanu technicznego, dostosowania do obowiązujących norm i przepisów budowlanych i użytkowych oraz zwiększenia jego funkcjonalności.

„Modernizacja boiska przyszkolnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Chechle”

Inwestycja zrealizowana w 2024 r.
przy wsparciu finansowym

Województwa Małopolskiego

Dotacja w wysokości: 121 280,00 PLN

Małopolska infrastruktura rekreacyjno-sportowa MIRS

MAŁOPOLSKA

Modernizacja boiska sportowego Orlik w Kluczach

Gmina Klucze pozyskała dofinansowanie na modernizację kompleksu boisk sportowych ORLIK w Kluczach.

Poprzedni nawierzchnia boiska nie spełniała standardów bezpieczeństwa, przez co rekreacja na tym obiekcie była mocno ograniczona. Zakres przeprowadzonych robót obejmował: roboty rozbiórkowe i przygotowawcze, wykonanie poliuretanowej nawierzchni boiska wielofunkcyjnego, a także dostawę i montaż wyposażenia sportowego, tj. bramki do piłki ręcznej (2 szt.) wraz z siatkami, tablica do koszykówki (2 szt.), słupki do siatkówki (2 szt.) wraz z siatką oraz piłkochwyty o powierzchni 294 m². Konieczne było także właściwe zabezpieczenie posadowienia w/w elementów wyposażenia, tak aby nie stwarzały one zagrożenia dla osób korzystających z obiektu. Przeprowadzone prace znacznie przyczyniły się do wzrostu potencjału sportowego gminy Klucze, zwiększenia dostępności do bezpiecznej infrastruktury sportowej, popularyzacji sportu i aktywnego stylu życia.

Projekt „Modernizacja boiska sportowego Orlik w Kluczach” dofinansowano ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDUSZU ROZWOJU KULTURY FIZYCZNEJ

„Modernizacja boiska sportowego Orlik w Kluczach”

DOFINANSOWANIE 102 400,00 zł
CAŁKOWITA WARTOŚĆ 204 930,00 zł

DATA PODPISANIA UMOWY
maj 2024

Przystanek żywej historii – Tobruk 1941

W dniach 13–14 lipca 2024 r. na Pustyni Błędowskiej miało miejsce wydarzenie plenerowe pn. „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności – Tobruk 1941. Przystanek Żywej Historii”, zorganizowane po raz drugi przez Oddział IPN w Krakowie oraz gminę Klucze, we współpracy z wiodącymi grupami rekonstrukcyjnymi z całej Polski.

Wydarzenie otworzył i poprowadził pan Michał Masłowski – Naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Krakowie, natomiast z ramienia Gminy przybyłych gości powitał Sekretarz Daniel Hickiewicz.

Podczas rekonstrukcji przypomniano historyczną obronę twierdzy „Tobruk” (10 kwietnia – 10 grudnia 1941 r.) i walki Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich w Afryce podczas II wojny światowej. obrońcy różnych narodowości, w tym Polacy, broniąc twierdzy, odpierali ataki wojsk włoskich i niemieckich, zostając nazwani „Szczurami Tobruku”.

W widowisku historycznym wzięło udział 160 rekonstruktorów odtwarzających formacje polskie, angielskie, australijskie, francuskie, niemieckie i włoskie, walczące w Afryce Północnej oraz na śródziemnomorskim teatrze działań wojennych w latach 1940–1943. Podczas rekonstrukcji wykorzystano m.in. czołgi i inne pojazdy z okresu walk w Tobruku.

Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Krakowie zaprezentowało ponadto najciekawsze propozycje edukacyjne i zapoznało publiczność z projektem IPN „Szlak Nadziei. Odyseja Wolności”. Swoje stoiska przygotowały także 11. Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej oraz lokalne organizacje i stowarzyszenia.

Partnerami wydarzenia byli: 11. Małopolska Brygada Obrony Terytorialnej, Ochotnicze Straże Pożarne z gminy Klucze i Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kluczach.

fot. M. Grewenda

fot. M. Grewenda

fot. M. Grewenda

fot. M. Grewenda

fot. M. Grewenda

Dofinansowanie WFOŚiGW w Krakowie na edukację ekologiczną w Szkole Podstawowej w Kluczach

Zadanie pn. „Program aktywnej Z edukacji uczniów ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kluczach” otrzymało dofinansowanie w kwocie 49 950,00 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w ramach „Programu priorytetowego – Edukacja ekologiczna”.

W obecnych czasach wszelkie działania na rzecz zwiększenia naszej świadomości ekologicznej są bardzo ważne. Musimy zmienić konsumpcyjne podejście do przyrody, by ocalić ją dla następnych pokoleń. Często wiąże się to ze zmianą codziennych nawyków, czy też z rezygnacją z wygodnych rozwiązań, do których się przyzwyczailiśmy. Jednak by taka zmiana społeczna nadeszła konieczny jest duży nakład pracy na rzecz edukacji ekologicznej.

Gmina Klucze od lat z sukcesem wdraża liczne działania w tym zakresie. Kolejną inicjatywą, jaką w tym roku nasz samorząd realizuje dzięki otrzymanej dotacji z WFOŚiGW w Krakowie, jest zadanie pn.: „Program aktywnej edukacji uczniów ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Kluczach”.

Celem zadania jest podnoszenie świadomości ekologicznej, upowszechnianie wiedzy z zakresu zrównoważonego rozwoju i racjonalnego kształtowania środowiska oraz aktywizacja uczniów z SP w Kluczach. W praktyce w ramach zadania zorganizowane zostaną warsztaty wyjazdowe z udziałem łącznie 200 uczniów. Pierwsze z nich

odbyły się już w czerwcu w Ogrodach Kapias w Goczałkowicach Zdroju, natomiast na kolejne uczniowie pojadą we wrześniu do Leśnego Parku Edukacji w Ustroniu. Warsztaty mają uświadomić i pokazać dzieciom jak szkodliwe jest kształtowanie środowiska naturalnego przez człowieka na przykładzie sztucznego wprowadzania (introdukcji) i zawlekania tzw. obcych gatunków zwierząt i roślin, prowadzące do zaburzenia równowagi w przyrodzie i szkód w zasobach naturalnych.

Ponadto w ramach zadania we wrześniu ruszą stacjonarne warsztaty edukacyjne pn. „Las w słoiku”, podczas których dzieci poznają zasady zrównoważonego rozwoju i przekonują się, że dążąc do zachowania dziedzictwa przyrodniczego konieczne jest ograniczenie ingerencji człowieka w środowisko naturalne. Dzieci wykonają samodzielnie mini ekosystem leśny w słoiku, który pokaże im działanie harmonijnego zamkniętego obiegu naturalnego. Później poprzez doświadczenia i eksperymenty uczniowie zobaczą, jakie skutki wywołują wszelkie zmiany i próby zaburzenia ekosystemowej równowagi.

Obecnie na terenie SP w Kluczach trwają prace nad ścieżką przyrodniczą, do których włączyli się chętni uczniowie, rodzice i pracownicy szkoły. Natomiast dzięki zaangażowaniu dzieci z klas II i VI przy placówce powstał warzywnik i zielnik.

Ścieżka wraz z warzywnikiem i zielnikiem stanie się dla nauczycieli nauk przyrodniczych nieocenionym narzędziem

dziem edukacji wszystkich uczniów. Umożliwi prowadzenie atrakcyjnych i zarazem innowacyjnych lekcji w terenie. Za pomocą opracowanych w ramach zadania tablic informacyjnych oraz zajęć edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli uczniowie szkoły m.in. poznają gatunki roślin występujące w Polsce, w tym rośliny przyczyniające się do ochrony pszczół i dzikich owadów zapylających, będą prowadzić całoroczne obserwacje przyrodnicze, np. w zakresie wzrostu i rozmnażania roślin. Ponadto na przykładzie warzywnika i zielnika poznają ekologiczne metody uprawy roślin – naturalne nawozy, sposoby i rolę pozyskiwania deszczówki, zasady produkcji ekologicznego kompostu, dowiedzą się czym są rośliny GMO i pestycydy oraz jakie szkodliwe skutki wiążą się z ich wprowadzeniem do środowiska.

Realizacja projektu zakończy się w październiku, jednak kadra SP w Kluczach będzie kontynuować ekologiczny program edukacyjny w kolejnych latach.

Klucze dla pszczół – chrońmy razem naszą przyszłość

W obecnych czasach zmagamy się z wieloma globalnymi problemami, które mają wpływ na przyszłość naszej planety. Jednym z nich jest wymieranie owadów zapylających, których liczebność gwałtownie zmniejszyła się w ostatnich dziesięcioleciach. Spadki te są bardzo niepokojące dla ludzkości, ponieważ owady odpowiadają za główne procesy w ekosystemach, takie jak zapylanie, obieg składników pokarmowych i zwalczanie szkodników.

Gdyby nie owady zapylające (tj. dzika pszczoła murarka ogrodowa, trzmielie oraz hodowane w pasiekach pszczoły miodne) wielu owoców i warzyw nie byłoby wcale, a plony niektórych upraw byłyby o wiele niższe. Ocenia się, że 1/3 produktów pochodzenia roślinnego spożywanych przez człowieka jest zależna bezpośrednio lub pośrednio od owadów zapylających. Te niepokojące fakty pokazują jednoznacznie, że należy pilnie potraktować temat przeciwdziałający temu zjawisku.

Właśnie dlatego w bieżącym roku Stowarzyszenie „Otwórz się na więcej” w partnerstwie z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Kluczach realizuje zadanie pn. „Klucze dla pszczół”. Jego celem jest przede wszystkim ochrona różnorodności biologicznej na terenie Małopolski, poprzez działania służące ochronie pszczół i dzikich owadów zapylających. Projekt jest realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego w ramach Konkursu „Małopolska Pszczoła” – edycja 2024.

Główne działanie projektu obejmowało wykonanie nasadzeń roślin miododajnych i pyłkodajnych, tworzących wielogatunkowe pastwisko dla dzikich pszczół i owadów zapylających na terenie miejscowości Klucze. Nasadzenia powstały przed Domem Kultury „Papiernik”. Skład gatunkowy roślin został dobrany w taki sposób, by kwitły przez cały sezon. Jest to odpowiedź na obserwowane wyraźne deficyty w występowaniu w przestrzeni publicznej Klucz roślin stanowiących pożytek m.in. dla pszczół. Realizatorzy zadania mają nadzieję, że walory estetyczne pastwiska dla dzikich owadów zapylających będą zachęcać mieszkańców Gminy Klucze do podejmowania w przemyślany sposób podobnych inicjatyw na własnych posesjach.

Oprócz nasadzeń kluczową rolę zadania jest podniesienie poziomu wiedzy i świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Klucze, by zapoczątkować lub w niektórych przypadkach umocnić chęć do podejmowania działań przyczyniających się do ochrony zapylaczy. Zostanie to osiągnięte poprzez cykl stacjonarnych warsztatów edukacyjnych prowadzonych w Domu Kultury „Papiernik” oraz wyjazdowe warsztaty dla dzieci, które odbędą się w Muzeum Pszczelarskim – Apilandia.

Kampania edukacyjna Stowarzyszenia „Otwórz się na więcej” pokazuje, że pszczoły są niezbędne do przetrwania gatunku ludzkiego i niestety to My jesteśmy w głównej mierze odpowiedzialni za wymieranie wielu innych gatunków, w tym owadów zapylających. Nie można zapominać o tym, że produkcja żywności w istotnym stopniu zależy od naturalnego

procesu zapylania roślin przez owady – czyli podstawowej funkcji jaką pełnią w ekosystemie pszczoły i inne owady zapylające. W związku z tym każdy z nas powinien uświadomić sobie, za które zagrożenia jesteśmy odpowiedzialni i co każdy z nas może robić w życiu codziennym, by je eliminować. Tak naprawdę proste rzeczy mogą się przyczynić do ochrony zapylaczy, np.: budowa domków dla owadów zapylających, sadzenie w przydomowych ogrodach odpowiednich roślin, rezygnacja z przyskania upraw i kwiatów.

Dla ułatwienia przedstawiamy podstawowe **zasady prowadzenia ogrodu przyjaznego owadom zapylającym**:

- Nie stosuj chemicznych środków ochrony roślin
- Stosuj nawozy naturalne – obornik lub kompost zamiast syntetycznych nawozów mineralnych
- Posadź w ogrodzie kwitnące rośliny miododajne lub pyłkodajne – możesz wzorować się na nasadzeniach przy Domu Kultury „Papiernik” w Kluczach”!
- Posadź różne rośliny tak, aby kwitły przez cały sezon
- Nie koś trawnika lub przynajmniej ogranicz częstotliwość koszenia
- Na skraju ogrodu zostaw chwasty
- Stwórz miejsca schronienia dla pszczół i innych owadów zapylających – np. wykonaj choćby najprostsze domki dla owadów
- Owady potrzebują również do życia wody, dlatego zadbaj o odpowiednie poidelko (np. wilgotny mech). Pamiętaj – nie instaluj w ogrodzie talerzyków i misek z wodą, ponieważ owady mogą się w nich utopić!

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej zapraszamy na warsztaty przyrodnicze pn. „Klucze dla pszczół” prowadzone przez Stowarzyszenie „Otwórz się na więcej”. Harmonogram warsztatów zamieszczany jest na bieżąco na stronie Facebook Stowarzyszenia.

Święto Małopolskiej Jury

Z końcem czerwca na Róży Wiatrów odbyło się Święto Małopolskiej Jury, zorganizowane przez LGD "Nad Białą Przemszą" we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Kluczach, podczas którego celebrowano lokalną kulturę i rzemiosło.

Ponadto uczestnicy wydarzenia mieli okazję poznać jurajskie atrakcje turystyczne i poobcować z naturą. Na scenie plenerowej zaprezentowali się lokalni wykonawcy i zespoły – wokalistki: Emilia Żądło, Emilia Bocheńska, Maria Majewska. Po nich koncertowały zespoły: „Tesamee...”, "Kwiaty Pustyni", "SPAAM", natomiast gwiazdą wieczoru był Maciej Maleńczuk. Program wydarzenia obejmował różnorodne atrakcje, takie jak m.in. degustacje lokalnych produktów, wycieczki

oraz zabawy dla dzieci. Uczestnicy mieli szansę odkryć unikalne wyroby i usługi oferowane przez lokalne organizacje, przedsiębiorców i indywidualnych twórców, poznać atrakcje turystyczne regionu Małopolskiej Jury, a także inicjatywy związane z naturą, ekologią, turystyką lub rzemiosłem, spróbować miejscowych potraw, wypieków oraz trunków, a także zakupić wyroby rękodzielnicze. Dodatkowo, można było nieodpłatnie uzyskać materiały promujące lokalne atrakcje turystyczne. Dostępnych było w sumie ok. 50 stoisk wystawowych. Uczestnicy Święta Małopolskiej Jury mogli też poznać lokalną florę i faunę – odkrywając przy tym tajemnice Małopolskiej Jury w towarzystwie ekspertów i miłośników natury, jak również spędzić przyjemnie czas, poznać nowych ludzi i wspólnie się zintegrować.

Patronat honorowy nad Świętem Małopolskiej Jury objęli: Marszałek Województwa Małopolskiego, Starosta Powiatu Olkuskiego, Wójt Gminy Klucze.

Sponsorzy wydarzenia: Starostwo Powiatowe w Olkuszu, Gmina Klucze, Gminny Ośrodek Kultury w Kluczach, Lokalna Grupa Działania „Nad Białą Przemszą”, ZGH „Bolesław” w Bukowni, CEMEX Kopalnia Dolomitu Stare Gliny Jaroszwiec, Saint Gobain Polska Jaroszwiec, Velvet CARE Klucze, Zakład Gospodarki Komunalnej Bolesław, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olkuszu (WODOCIĄGI OLKUSKIE), Stanisław Chłosta – Kurier Team 2000, Firma Artur Sokół, Robert Jaworski – „Jurajski Młyn” w Chechle, Desert Brothers Damian Kępa, "Gamma" FPHU Marcin Rudy.

Serdecznie dziękujemy sponsorom, uczestnikom i wystawcom za wspólną zabawę i liczne przybycie. Dzięki Państwu Święto Małopolskiej Jury na Pustyni Błędowskiej tętniło życiem, kolorem, dźwiękiem i smakiem.

Projekt pt. "Święto Małopolskiej Jury" zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego.

Patronat honorowy:

MAŁOPOLSKA

Patronat medialny:

Radio Kraków, Przekągli, TIVIP3 KRAKÓW, Gazeta Krakowska, Olszowa.tv

Sponsorzy:

ZGH BOLESŁAW, Velvet CARE, ZGK Bolesław

Organizatorzy:

LGD, Nad Białą Przemszą

Projekt pt. "Święto Małopolskiej Jury" zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego

Festyn patriotyczno-rodzinny w Krzywopłotach

24 sierpnia w Krzywopłotach odbył się festyn na zakończenie wakacji. W programie przewidziano wiele atrakcji, między innymi dmuchane zamki, puszczenie wielkich baniek mydlanych, animacje dla dzieci, malowanie buziek, stacjonarny konkurs plastyczny pn. „To lubię w mojej wsi”, konkurs piosenki patriotycznej, a także pianę dla dzieci puszcзанą przez druchów z OSP oraz przysmaki – watę cukrową i popcorn.

Panie z Koła Gospodyń Wiejskich zadbały o przygotowanie poczęstunku dla przybyłych gości, natomiast strażacy z OSP udostępnili wóz strażacki i jego

wyposażenie, dzięki czemu najmłodszy mogli zapoznać się z całym strażackim ekwipunkiem.

Ważną częścią festynu było uczczenie 110 rocznicy Bitwy pod Krzywopłotami, która rozegrała się w dniach 17-19 listopada 1914 r. pomiędzy wojskami Austro-Węgier, w skład których wchodziły Legiony Józefa Piłsudskiego, a wojskami Cesarstwa Rosyjskiego (Dywizja Strzelców Syberyjskich), której historię oraz przebieg przybliżył wszystkim zgromadzonym Radny Gminy Klucze a zarazem mieszkaniec Krzywopłot – pan Krzysztof Dąbrowski. Bitwa ta należy do największych starć I Brygady w Wielkiej Woj-

nie a ze względu na zatrzymanie wroga przed zajęciem dalszych ziem (Śląska) nazwana przez Piłsudskiego „Krzywopłockimi legionowymi Termopilami”. W bitwie zginęło 46 legionistów, a 131 było rannych i dostało się do niewoli. Polegli spoczęli na pobliskim cmentarzu w Bydlinie, gdzie w 1920, z inicjatywy Marszałka stanął wysoki, kamienny krzyż z legionowymi symbolami. Po odmówieniu modlitwy za poległych i Ojczyznę złożono symboliczne wiązanki pod pomnikiem Marszałka Józefa Piłsudskiego. Organizatorami wydarzenia byli: Sołtys i Rada Sołecka, OSP oraz KGW Krzywopłoty.

Pustynia Błędowska we wspomnieniach pana Andrzeja Krawczyka

O Pustyni Błędowskiej na przestrzeni lat napisano wiele. Szczególnie interesujące okazywały się informacje o przeprowadzonych tam działaniach wojskowych, które niejednokrotnie rozpały wyobraźnię czytelników. Jest to temat, który wśród naszej lokalnej społeczności powraca niczym bumerang, dlatego też na łamach „Echa Klucz” prezentujemy historię Pustyni Błędowskiej zrelacjonowaną przez naoczego świadka tamtych wydarzeń – pana Andrzeja Krawczyka.

Pan Andrzej jest jednym z najstarszych mieszkańców Klucz, całe swoje życie spędził w tutejszych stronach, a Pustynię Błędowską zna od podszewki. Skrupulatnie gromadzone przez niego materiały dotyczące historii Pustyni Błędowskiej są aktualnie swoistą kopalnią wiedzy na ten temat, a sam pan Andrzej jednym z niewielu żyjących świadków rozgrywających się na jej piaskach wydarzeń.

– Panie Andrzeju, całe swoje życie spędził Pan w pobliżu Pustyni Błędowskiej. Czy może Pan powiedzieć, jaki był stosunek mieszkańców do Pustyni kiedyś? Czym dla miejscowej ludności ona była?

[Andrzej Krawczyk]: Dawniej nikt nie używał nazwy Pustynia Błędowska – dla nas były to po prostu PIACHY, natomiast pas łąk przy Białej Przemszy, nazywany przez wszystkich PRZEMSZA, ciągnący się od fabryki papieru w Kluczach aż do Błędowa był podzielony na działki i należał w całości do rolników z Chechła. Okoliczni gospodarze mieli tam swoje łąki, które koszone i wypasało się tam bydło i konie. Mój dziadek Guzik też miał tam łąkę. Pamiętam jak pewnego razu, podczas sianokosów, nadleciał nad poligon niespodziewanie samolot i oddał długą serię z broni maszynowej. Ze strachu schowałem się pod wozem drabiniastym. Kuba, służący u dziadka, miał niezły ubaw na ten widok.

Mieszkańcy wsi chadzali nad Przemszę też aby wypocząć nad znajdującymi się w pobliżu rzeki stawami, czy też aby połowić ryby. Za PRZEMSZA

były Bielne Piachy – czyli południowa część Pustyni.

– A jakie jest pana pierwsze wspomnienie związane z Pustynią Błędowską?

[A.K.]: Pierwszy raz samodzielnie pobiegłem na Pustynię Błędowską na miejsce katastrofy „Karasia”, która miała miejsce 1 czerwca 1938 roku. Wtedy byłem małym chłopcem, jednak już wówczas Pustynia szalenie mnie fascynowała. Bielne Piachy stanowiły wówczas poligon ćwiczebny 2 Pułku Lotniczego z Krakowa, dlatego też ćwiczyły tutaj również nowe samoloty rozpoznawczo-bombowe typu PZL.23 „Karaś”. Podczas letniej szkoły ognia jeden z takich samolotów uległ katastrofie, w wyniku której śmierć poniosła cała 3-osobowa załoga. Na wieść o tym zdarzeniu zbiegli się na jego miejsce okoliczni mieszkańcy, wśród których byłem też ja. Już jako dorosły przez wiele lat zabiegałem o odpowiednie uczczenie pamięci poległych lotników, którzy zginęli doskonaląc swoje wojskowe rzemiosło. Ostatecznie się to udało i w ubiegłym roku, dokładnie w 85-tą rocznicę tych wydarzeń, w miejscu katastrofy została odsłonięta upamiętniająca tablica.

– Nie ukrywa Pan, że to właśnie militarna część historii Pustyni Błędowskiej jest Panu najbliższa. Niejednokrotnie polemizował Pan w celu obalania przekłamań na temat typu formacji wojskowych odbywających tutaj ćwiczenia. Najczęściej powielany mit odnosi się oczywiście do ćwiczeń na Pustyni Błędowskiej wojsk pancernych Afrika Korps pod uważnym okiem samego generała Erwina Rommla. Rozwiemy zatem wszelkie wątpliwości – panie Andrzeju, czy na naszej Pustyni faktycznie były prowadzone ćwiczenia tej formacji?

[A.K.]: Od wielu lat zbieram relacje i dokumenty dotyczące wykorzystania Pustyni Błędowskiej do celów wojskowych. Ani z relacji świadków, ani z żadnych dokumentów nie wynika, aby kiedykolwiek ćwiczyły tu wojska pancerne. Żadnych śladów w pamięci, dokumen-

tach, a już zupełnie w piaskach Pustyni nie ma. W książce „Afrika Korps” pan Janusz Ledwoch podaje, iż na terenie Pustyni mogły odbywać się próby terenowe samochodów, które później były używane przez Afrika Korps w Afryce Północnej. I to wszystko. Próby samochodów mogły nam, tutejszym ująć uwagi, ale nie czołgi. Tym bardziej, że każde pojawienie się Niemców we wsi wzbudzało zainteresowanie mieszkańców, więc jakakolwiek obecność czołgów odbywających ćwiczenia na Pustyni byłaby niemałą sensacją. Należy także zaznaczyć, że również w czasie okupacji, PRZEMSZA była użytkowana normalnie. Niemcy zainteresowani byli jedynie piaszczystymi połaciami poligonu. Trudno jest w to uwierzyć, ale ja przecież od 1942 roku pasażem tam krowę i nigdy Niemca tam nie spotkałem. Piachy bez przeszkód można było przekroczyć wschodnim lub zachodnim krańcem. Nawet jak w górze był samolot. Tłumaczę sobie to tym, że PRZEMSZA była dla Chechlanów bardzo ważną bazą żywieniową dla bydła, a Stefanowski – kierownik poligonu, był przyjaźnie ustosunkowany do mieszkańców Chechła. Przynajmniej niektórych. Ale o tym można by opowiedzieć następną historię. Nie ma więc możliwości by ćwiczenia niemieckich dywizji pancernych przeszły tutaj bez echa. Trzeba także pamiętać, że jednostki Afrika Korps zostały powołane do życia na początku 1941 r. i walczyły w Afryce do 1943 r. Kamienny bunkier na Dąbrówce, z którego gen. Rommel rzekomo osobiście obserwował ćwiczenia pancerne, został wybudowany dopiero 1943 r. Dlatego też ćwiczenia Afrika Korps na Pustyni Błędowskiej i obecność podczas nich samego gen. Rommla należałoby włożyć raz na zawsze między bajki.

– Powiedział Pan kiedyś, że i bez gen. Rommla wojskowa historia Pustyni Błędowskiej jest ciekawa i długa. Większość z nas oczywiście kojarzy Pustynię z poligonem wojskowym, nie znamy jednak szczegółów. Czy może Pan nam przybliżyć jakie są pierwsze, udokumentowane przypadki wykorzystywania Pustyni przez wojsko?

[A.K.]: Wiedzę na ten temat posiadamy z relacji rodzinnych, pamiętników, zachowanych dokumentów i literatury. Istnieją przesłanki by sądzić, iż już na początku XX w. ćwiczyły tu wojska rosyjskie z garnizonu w Olkuszu, o czym mogłyby świadczyć spotykane tu ołowiane kule, podobne do tych, które były używane do karabinów ładowanych od przodu. Są to jednakże jedynie domysły, ponieważ równie dobrze mogły one pochodzić z używanych znacznie później kartaczy. Natomiast jest udokumentowany fakt, iż podczas I Wojny Światowej (13-15 listopada 1914 r.) stacjonował w Chechle uzupełniający batalion Legionów z Królestwa Polskiego. Batalion ten, składający się z ochotników, szkolony w marszu, wykorzystał nadarzającą się możliwość i przeprowadził ćwiczenia w ostrym strzelaniu na terenie Pustyni Błędowskiej. Były to jedyne bojowe ćwiczenia, jakie batalion przeprowadził przed bitwą pod Krzywopłotami, która rozegrała się w dniach 17-18 listopa-

da 1914 r. Można zaryzykować stwierdzenie, że ten udokumentowany fakt stanowi niejako „zaślubiny” naszego wojska z Pustynią Błędowską. Z wydarzeniem tym wiąże się także jedna ciekawostka. Mianowicie gdy batalion uzupełniający defilował przed sztabem korpusu austriackiego, który w tym czasie również stacjonował w Chechle, nagle przed kościołem odezwała się orkiestra dęta i zagrała Legionistom „Mazurka Dąbrowskiego”. Po krótkiej chwili konsternacji następuje interwencja strony austriackiej skutkująca zaprzestaniem przez orkiestrę grania, gdyż na „Mazurka” było wtedy jeszcze za wcześnie.

W dwudziestoleciu międzywojennym nasze wojska już na stałe upodobały sobie piaski Pustyni. Do czasu wybuchu II Wojny Światowej ćwiczyli tu na letnich obozach piechury, konnica i artyleria. Z tego okresu już wiele pamiętam, a najbardziej kostki prasowane słodkiej kawy, którą wymieniałem z żołnierzami na agrest z naszego ogródka.

W tamtym okresie na Pustyni ćwiczyli także piloci 2. Pułku Lotniczego w Krakowie oraz żołnierze Armii Kraków (12. Pułk Piechoty Wadowice), natomiast latem 1938 r. ćwiczył tu 1. Pułk Lotniczy z Warszawy. Było to widowiskowe, nocne bombardowanie oświetlonych ogniskami celów w wykonaniu bombowców PZL.37 „Łoś”.

Materiał powstał na podstawie relacji pana Andrzeja Krawczyka – mieszkańca Klucz-Osady w ramach zadania pn. „Zachowując historię społeczności Gminy Klucze” realizowanego przez Stowarzyszenie „Otwórz się na więcej”.

Projekt jest realizowany w ramach programu NOWEFIO – zachowując historię społeczności. Operatorem jest Fundacja Sztuki Przygody Przyjemności ARTS, Partnerem Centrum Archiwistyki Społecznej. Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021-2030.

Pan Andrzej Krawczyk wraz z Wójtem Norbertem Bieniem w dniu odsłonięcia pamiątkowej tablicy na miejscu katastrofy samolotu PLZL.23 Karaś

„Czwórka sztandarowa. Wspomnienia Piłsudczyka” Julian Lucjan Bazgier – okładka

Była niedziela 15 listopada 1914 roku. Jeden z tych późnych dni jesiennych, kiedy to natura układa się ostatecznie do snu zimowego, a wichry leniwiej, nabierając mroźnej tężyzny.

Batalion nasz stał przed skromnym wiejskim kościółkiem w Chechle pod Olkuszem, ustawiony kompanjami w szyku rozwinętym. Z wnętrza kościółka dobywał się od czasu do czasu przytłumiony głos dzwonka i charakterystyczny przytem ni to jęk, ni to westchnienie modlącego się ludu. Szeregi stały wyrównane, z bronią u nogi, wpiernając się mocno nogami w skrzepłą od mrozu ziemię.

Strzelecka brać...

Szara polska piechota, która oto zerwała się do boju z wrogiem olbrzymim, być może, bez nadziei zatriumfowania nad nim, ale z szaloną chęcią zetknięcia się w śmiertelnych zapasach z odwiecznymi gnębielami narodu.

Kompanja za kompanją stają w pieszym ordynku: pan i sługa, filozof i rzemieślnik, chłop od pluga i mistrz od palety... I podczas gdy w kościele organy pomrukują rytmem spokojnym, poważnym, tu na placu kilkadziesiąt głów roi w zamysleniu plany bohaterskich bitew, śmiertelnych pojedynków, wypadów.

Wychyliłem głowę i powiodłem wzrokiem po twarzach, skamieniałych od napięcia myśli, profilach pierwszego szeregu... I naraz coś miękkiego podpełzło mi pod serce i uczulem wielki ogrom ukochania tych śmiało w górę zadartych, szczypanych przez mroźny listopadowy wiatr, żołnierskich twarzy.

„Czwórka sztandarowa. Wspomnienia Piłsudczyka” Julian Lucjan Bazgier – str. 77

Samolot PZL.23 „Karaś” 1936 r., źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe

1942 r. Fundament pod barak na Dąbrowce (ze zbiorów A. Krawczyka)

Folklor i tradycja

Koło Gospodyń Wiejskich „Kluczowianki” we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Kluczach i Stowarzyszeniem „Otwórz Się Na Więcej” realizuje zadanie pn. „Folklor i Tradycja”. Celem projektu jest rozwijanie kompetencji kulturowych mieszkańców poprzez edukację kulturalną, popularyzację tradycji i kultury regionalnej oraz uczestnictwo w kulturze na poziomie lokalnym, jak również poprzez organizację lokalnych wydarzeń kulturalnych upowszechniających dziedzictwo kulturowe małopolskiej wsi, jej tradycje, rękodzieło, współczesny folklor, a także promocję lokalnej twórczości.

W ramach realizowanego projektu odbyły się warsztaty rękodzieła artystycznego, podczas których powstały wspaniałe torebki do strojów regionalnych wykonane ze specjalnego sznurka. Torebki były wyplatane własnoręcznie przez panie z KGW pod czujnym okiem instruktorki. Specjalna technika zaplatania sznurków nosi nazwę makrama i jest to zajęcie wymagające cierpliwości, precyzji i niemałych zdolności manualnych.

Jednym ze zrealizowanych zadań były także wykłady etnograficzne prowadzone przez panią Monikę Dudek z Muzeum Etnograficznego w Krakowie. Pani Monika przedstawiła podstawowe zasady i techniki wyplatania wieńców dożynkowych, nauczyła doboru właściwych materiałów do ich wykonania, tak, aby było to zgodne ze sztuką ludową oraz omówiła zwyczaje i obrzędy związane ze Świętem Plonów.

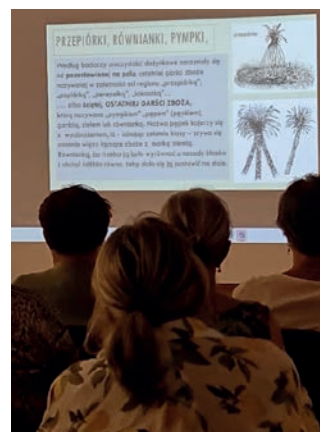
Kolejnym zrealizowanym działaniem projektowym były warsztaty rękodzielnicze pn. „Kompozycje kwiatowe – ozdoby dożynkowego stołu”, które poprowadziła pani Anna Koblak

Koło Gospodyń Wiejskich „Kluczowianki” we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Kluczach i Stowarzyszeniem „Otwórz Się Na Więcej” realizuje zadanie pn. „Folklor i Tradycja”, którego celem jest rozwijanie kompetencji kulturowych mieszkańców poprzez edukację kulturalną, popularyzację tradycji i kultury regionalnej oraz uczestnictwo w kulturze na poziomie lokalnym. 26.08.2024 r. odbyło się kolejne działanie projektowe: warsztaty rękodzielnicze pn. „Kompozycje kwiatowe – ozdoby dożynkowego stołu”, które prowadziła P. Anna Koblak z Muzeum Etnograficznego w Krakowie. Pani Anna nauczyła uczestników warsztatów w jaki sposób z ogólnodostępnych kwiatów polnych, kwiatów ogrodowych, kwitnących krzewów, ziół oraz traw stworzyć imponujące, barwne i oryginalne kompozycje.

Projekt realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego.

MAŁOPOLSKA

Nieżły kwas – warsztaty kulinarne

Koło Gospodyń Wiejskich „Kluczowianki” realizuje projekt pn. „Nieżyły kwas – małopolskie kiszenie z KGW Kluczowianki”, którego głównym celem jest promowanie dziedzictwa kulinarnego Małopolski, przekazanie i pielęgnowanie lokalnych tradycji kulinarnych oraz aktywizacja mieszkańców Gminy Klucze.

W ramach projektu, 12 sierpnia, w Domu Kultury „Papiernik” w Kluczach, odbyły się warsztaty kulinarne, które skupiło się na promowaniu potraw regionalnych, tradycyjnych i lokalnych, w których podstawę stanowi proces kiszenia. Na warsztatach uczestnicy dowiedzieli się czym jest fermentacja i w jaki sposób można ją wykorzystywać w kuchni, jaka jest historia kiszenia produktów i dlaczego fermentacja stała się sposobem na przygotowywanie m.in. małopolskich potraw, jakie dania regionalne są przyrządzane dzięki wykorzystaniu tego procesu, poznali dobroczynne właściwości produktów fermentacji oraz zobaczyli jak w praktyce wykonać: zakwas na żurek, zakwas buraczany, kiszoną kapustę, zakwas na chleb itp. Ponadto, przy wsparciu członkiń pań z KGW, uczestnicy warsztatów przygotowują potrawy na bazie gotowych zakwasów, zaczynów chlebowych i ukiszonych produktów, które później stanowią podstawę wspólnego posiłku.

Wydarzenie składało się z:

- części teoretycznej obejmującej przedstawienie prezentacji nt. biologicznego procesu fermentacji (kiszenia), historii wykorzystania tego procesu w kuchni, korzyści i możliwości zastosowania podczas przygotowania potraw, małopolskich dań i produktów regionalnych oraz tradycyjnych powstałych na bazie kiszenia;
- części praktycznej składającej się z warsztatów kulinarnych, w trakcie których uczestnicy spotkania pod okiem pań z KGW wspólnie przygotowali: zakwas na żurek, zakwas buraczany, kiszoną kapustę, zakwas na chleb itp. Dzięki temu uczestnicy poznali oryginalne receptury i sposoby przyrządzania wymienionych potraw.

Projekt realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego.

MAŁOPOLSKA

zasmakuj
w Matopolsce

**RODZINNE WARSZTATY KULINARNE
PN. „NIEŻYŁY KWAS - MAŁOPOLSKIE KISZENIE
Z KGW „KLUCZOWIANKI”**

Projekt realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego

WAKACJE ZE STOWARZYSZENIEM FORUM OŚWIATOWE KLUCZE

W dniach 15 lipca – 9 sierpnia 2024 Stowarzyszenie Forum Oświatowe Klucze realizowało usługę społeczną „Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom, w tym dzieciom z niepełnosprawnościami w wieku od 6 r.ż. do 12 r.ż. w formie zajęć rekreacyjnych, rozwijających zainteresowania w okresie wakacyjnym”.

Usługa ta podzielona była na dwa turnusy. Pierwszy z nich realizowany był w dniach 15 – 26 lipca w Kluczach, a drugi w okresie 29 lipca – 9 sierpnia 2024 w Chechle, Ryczówku, Kwaśniowie Dolnym i Bydlinie. Wszystkie zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 – 13.00. Wsparciem objętych zostało w sumie 126 dzieci.

Zajęcia nastawione były na integrację, kreatywność, sport i rekreację. Przez 4 tygodnie wychowawcy i instruktorzy zorganizowali dla dzieci warsztaty plastyczne, zajęcia profilaktyczno – wychowawcze, rekreacyjne, sensoryczne, gry i za-

bawy drużynowe i animacyjne, zajęcia tematyczne m.in. związane z nietypowymi świętami oraz wycieczki piesze po okolicy.

26 lipca na zakończenie 1. turnusu wręczone zostały dzieciom dyplomy i czekolady wspólnie z Panią Dyrektorką CUS Iwoną Kocjan. Natomiast podczas ostatniego spotkania w piątek 9 sierpnia, podziękowania zostały wręczone wspólnie z Panem Jarosławem Rakiem Koordynatorem Społeczności Lokalnej CUS.

Stowarzyszenie Forum Oświatowe Klucze serdecznie dziękuje:

- **DZIECIOM** za obecność i niekończącą się energię i uśmiech, a **RODZICOM** za zaufanie.
- **KOORDYNATORKOM** za planowanie i organizację, a **WYCHOWAWCOM** za ogrom ciekawych pomysłów i zaangażowanie.

ORGANIZATOROWI – Centrum Usług Społecznych w Kluczach za sfinansowanie zajęć.

PARTNEROM za użyczenie sal i terenu do realizacji zajęć.

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kluczach
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Bydlinie
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Kwaśniewie Dolnym
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ryczówku
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Chechle

SPONSOROM za sfinansowanie smakołyków oraz pięknych kwiatów zdobiących wejście do Stowarzyszenia:

- Szkoła maturzystów Łukasza Jarosińskiego
- Island Music Studio w Kluczach
- Kalina szkółka roślin ozdobnych w Kluczach

Dobra zabawa, uśmiechy, dziecięce kreatywne pomysły, setki zrobionych zdjęć i wspomnień – zostaną z nami na długo!

Zajęcia wakacyjne sfinansowane zostały przez Centrum Usług Społecznych w Kluczach.

Zarząd

Stowarzyszenia Forum Oświatowe Klucze

WAKACJE Z GMINNĄ BIBLIOTEKĄ PUBLICZNĄ

Za nami tegoroczne wakacje, podczas których Gminna Biblioteka Publiczna w Kluczach oraz filia w Jaroszewcu zadbały, by dzieci z terenu Gminy Klucze kreatywnie spędziły swój wolny czas.

Spotkania odbywały się przez cały okres trwania wakacji, cyklicznie w każdy poniedziałek, środę oraz piątek. Wakacje w bibliotece to nie tylko obcowanie z książką, które pobudza dziecięcą wyobraźnię i kształtuje jego wrażliwość, ale również zabawy ruchowe, plastyczne oraz techniczne. Przez organizację różnorodnych aktywności wspieraliśmy rozwój motoryki małej i dużej, a także percepcję wzrokową i słuchową. Uczestnicy zajęć wykazywali się niezwykłą twórczością, kreatywnością oraz pomysłowością. Dziękujemy dzieciom za wspólnie spędzony czas i zapraszamy do korzystania z oferty biblioteki w kolejnych miesiącach!

WAKACJE Z GMINNYM OŚRODKIEM KULTURY

Wakacje dobiegły końca, a wraz z nimi wakacyjne zajęcia, wyjazdy i warsztaty organizowane przez GOK w Kluczach. Był to bardzo twórczy i intensywny czas, wypełniony atrakcjami, zajęciami edukacyjnymi i ruchowymi, warsztatami kreatywnymi, wycieczkami i przede wszystkim nowymi doświadczeniami.

Czas który spędziliśmy razem edukował, pomagał przełamywać bariery, uczył cierpliwości i współpracy, zawiązywane były nowe znajomości, a przede wszystkim spędzaliśmy go bardzo aktywnie.

W ramach Wakacji z GOK odbyły się m.in.:

Wycieczka do Baśnioboru Alpaki. Jest to jedyne takie miejsce w gminie Klucze, w którym pasja i miłość do zwierząt gospodarzy pozwoliła stworzyć coś wyjątkowego i nowatorskiego. Zagroda znajduje się w Golczowicach a otaczające ją lasy zapewniają spokój i wytchnienie od codziennego zgiełku, poczucie odprężenia i złagodzenia stresu wywołanego natłokiem obowiązków. 31.07.2024 r. Gminny Ośrodek Kultury w Kluczach zorganizował dla dzieci wycieczkę do tego magicznego miejsca. Tam na naszych milusińskich czekało wiele atrakcji: poznanie wszystkich mieszkańców Baśnioboru (alpaki, kozy, pawie, kury, królik), głaskanie, przytulanie alpaki i kóz, krojenie marchewki potrzebnej do karmienia kóz i alpaki, warsztaty tematyczne – malowanie i wyklejanie alpaki, zabawy ruchowe, sesja zdjęciowa, a na zakończenie pieczenie kiełbasek. Taki wyjazd, to moc wrażeń i pięknych wspomnień, które pozostaną w pamięci uczestników. Serdecznie dziękujemy właścicielom Baśnioboru – Alpaki za przygotowanie spotkania w tym urokliwym zakątku naszej gminy, a wszystkich mieszkańców gminy Klucze zachęcamy do odwiedzin tego urokliwego miejsca. (tu zdjęcia z baśnioboru)

Zajęcia rekreacyjne. Odbywały się w każdą środę w Domu Kultury „Papiernik” pod okiem instruktora. Dzięki zajęciom dzieci rozwijały sprawność ruchową i umiejętności motoryczne. Zajęcia te pozytywnie wpływały również na ich rozwój psychofizyczny, poprawiały nastrój oraz koncentrację.

Warsztaty robotyki, które odbyły się 14 sierpnia. Zajęcia z robotyki to połączona świetna zabawa z nauką. W ramach warsztatów dzieci budowały roboty i pojazdy z klocków LEGO posiłkując się instrukcją, a następnie programowały je wykorzystując proste kodowanie. Dzięki połączeniu uwielbianych przez dzieci kolorowych klocków LEGO oraz intuicyjnego języka kodowania, podczas warsztatów dzieci uczyły się precyzji, logicznego myślenia, a co najważniejsze – uczą się przez zabawę.

Warsztaty rękodzielnicze, to doskonała okazja do tego, by dzieci w kreatywny i twórczy sposób rozwijały swoje umiejętności manualne. Uczestnictwo w zajęciach pozwoliło dzieciom poznać różnorodne techniki, odkrywać swoje talenty oraz rozwijać wyobraźnię, co jest doskonałą alternatywą do spędzania czasu przed ekranami telefonu, komputera czy telewizora. W ramach warsztatów dzieci samodzielnie wyko-

nywały breloki, bransoletki i liście wyplatając je pod okiem instruktorek ze specjalnego kolorowego sznurka.

Warsztaty z długopisami 3D to zajęcia plastyczne łączące nowoczesną technologię z pracą manualną. Dlatego też to nie tylko świetna zabawa, ale przede wszystkim ćwiczenie kreatywności i koncentracji. Tego typu zajęcia dają nieograniczone możliwości tworzenia. Na naszych warsztatach dzieci mogły stworzyć wafelek z trzema gałkami lodów w różnych kolorach, które odpowiadały różnym lodowym smakom. Zajęcia te dały dzieciom dużo frajdy, a ich pracy były niesamowicie realistyczne. (tu foto z warsztatów)

WYCIECZKA DO BAŚNIOBORU

ZAJĘCIA REKREACYJNE

WARSZTATY RĘKODZIELNICZE

WARSZTATY Z ROBOTYKI

WARSZTATY Z DŁUGOPISAMI 3D

Polsko-niemiecka wymiana młodzieży

Podczas tegorocznych wakacji Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Jaroszowcu po raz kolejny zorganizowała polsko-niemiecką wymianę młodzieży współfinansowaną przez Polsko-Niemiecką Współpracę Młodzieży, Gminę Klucze oraz Starostwo Powiatowe Kyffhäuser.

17 uczniów z Gminy Klucze wraz z koordynatorkami – paniami Violetą Auguścik i Mariolą Smętek – wyjechało do zaprzyjaźnionego powiatu Kyffhäuser, gdzie w urokliwym miejscu Ferienpark Feuerkuppe w Sondershausen spędzili jedenaście dni (05.07.-15.07.).

Uczniowie podczas zajęć integracyjnych przełamywali bariery językowe, poznawali kulturę i obyczaje swoich zachodnich sąsiadów, a przy tym świetnie się bawili. W samym parku, gdzie uczniowie mieszkali jest bowiem mnóstwo atrakcji takich jak: kręgielnia, odkryty basen, minigolf, ścianka wspinaczkowa, stoły do tenisa, sala dyskotekowa, boiska do siatkówki, koszykówki czy piłki nożnej.

W pamięci wszystkich uczestników na pewno na długo pozostanie wycieczka do parku rozrywki Belantis, położonego niedaleko Lipska. To tu superszybkie rollercoastery, ogromne wahadła, pionowe zjeżdźalnie wodne dostarczały dreszczu emocji tym, którzy lubią szybsze bicie serca.

Wielu wrażeń dostarczyła uczestnikom wymiany wycieczka do Erfurtu – stolicy Turynii. Gotycka katedra z chórem z czasów dojrzałego gotyku i romańskim otoczeniem wieży, Most Kramarzy- najdłuższy całkowicie zabudowany domami i zamieszany most w Europie, czy największy dom w Erfurcie na pewno na długo zapadną w pamięci zwiedzających.

Wiele frajdy przyniosła naszym uczniom wycieczka do Possen, mimo że tego dnia pogoda płała figle. Pobyt w hali gier i zabaw zrekomensował wszystko: trampoliny, piłkarzyki, dmuchane zjeżdźalnie, baseny wypełnione kuleczkami pozwoliły uczestnikom wrócić do lat wczesnego dzieciństwa.

Niezapomnianą atrakcją było ponadto zwiedzanie kopalni soli potasowej w Sondershausen, gdzie przemierzaliśmy się małymi ciężarówkami, a także

wizyta w Małpim Gaju oraz zjazd letnim torem saneczkowym.

Dla młodzieży z Gminy Klucze pobyt w Niemczech był ciekawym doświadczeniem, obfitującym w wiele aktywności, dzięki którym wszyscy świetnie się bawili.

Koordinatorki z Polski mieli okazję porozmawiać o dalszych planach współpracy z przedstawicielami niemieckich władz powiatowych i koordynatorkami: p. Antje Hochwind-Schneider- starosta powiatu Kyffhäuser, p. Sabine Bräunicke- kierownikiem biura w Urzędzie ds. Młodzieży i Opieki Społecznej w Powiecie Kyffhäuser, p. Christianą Zyper- prezesem stowarzyszenia Kreisjugendring Kyffhäuserkreis e.V., p. Uwe Ludwig – członkiem rady powiatu Kyffhäuser, powiatowej młodzieżowej straży pożarnej okręgu Artern i dyrektorem okręgowym młodzieżowych straży pożarnej na tym terenie, a także p. Franziską Stepan- koordynatorem wymiany

młodzieży i kierownikiem „JuST”- instytucji organizującej czas wolny dla dzieci i młodzieży, a także Usmanem Dalayev- opiekunem młodzieży podczas wymiany.

Deutsch-Polnisches Jugendwerk
Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży

Proboszcz Parafii pw. Wsp. Wiernych w Jaroszowcu

Wójt Gminy Klucze

Gminny Ośrodek Kultury w Kluczach

zapraszają na

Dożynki Parafialno-Gminne w Jaroszowcu 7 września 2024 r.

Program:

- 15.00** Msza święta w Sanktuarium pw. Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych w Jaroszowcu
- 16.00** Uroczysty korowód z Kościoła na plac przy Domu Kultury w Jaroszowcu
- 16.15** Oficjalne otwarcie Dożynek Parafialno-Gminnych
- 16.30** Blok artystyczno-amatorski:
- obrzęd dożynkowy
 - ogłoszenie wyników i wręczenie nagród w Konkursie „Wieńca Dożynkowego”
 - występ zespołów Gminnego Ośrodka Kultury w Kluczach: „Rodaczanie”, „Tesamee”, „Ziemia Kluczewska” oraz chóru „Enigma”
 - występ Marii Majewskiej – półfinalistki programu The Voice Kids

19.00 Gwiazda wieczoru: Kapela „Jędrusie”

Imprezy towarzyszące:

- prezentacja stoisk Kół Gospodyń Wiejskich
- warsztaty ekologiczne
- plac zabaw dla dzieci
- o godz. 21.30 zapraszamy na zabawę z DJ K7 Sosen Group

Przedszkole
im. Marii Konopnickiej
w Jaroszowcu

OTWÓRZ
SIĘ NA WIĘCEJ
stowarzyszenie

PATRONAT MEDIALNY
ECHO KLUCZ

JUROMANIA

ŚWIĘTO JURY KRAKOWSKO - CZĘSTOCHOWSKIEJ
W KRAINIE BAŚNI I LEGEND

Program wydarzeń na terenie Gminy Klucze

13.09.2024 r.
(piątek)

Miejsce: Róża Wiatrów - Pustynia Błędowska
(dojazd od drogi powiatowej nr 1095 K (Klucze – Bolesław))

Juromania na Pustyni Błędowskiej czyli Pana Twardowskiego igraszki z diabłem

17:00 – 18:00 Wydawanie pakietów startowych uczestnikom rajdu

18:00 – 20:00 Nocny Rajd po Pustyni Błędowskiej w towarzystwie diabła i Pana Twardowskiego

20:00 – 22:00 **ANIMACJE ARTYSTYCZNE**

W programie znajdą się:

- Przedstawienie grupy teatralnej Glutaminian Sodiu: inscenizacje z życia Pana Twardowskiego, w tym słynna scena z karczmy „Rzym”, inspirowane motywami legendarnymi i ludowymi.
- Gra terenowa – ratujemy Pana Twardowskiego z rąk diabła
- Instalacje artystyczne: przestrzenne instalacje świetlne i dźwiękowe, tworzące magiczną atmosferę
- Warsztaty: zajęcia artystyczne dla dużych i małych, podczas których uczestnicy będą mogli tworzyć koguta z legendy o Panu Twardowskim
- Konkursy i gry z nagrodami
- Czarcie żarcie w Karczmie Rzym
- Pokaz w wykonaniu Teatru Ognia Inferis

14.09.2024 r.
(sobota)

Miejsce: Bydlin - wiata turystyczna u podnóża ruin zamku,
ul. Zawadka

Juromania na zamku w Bydlinie

10:00 – 13:00 Rajd Rowerowy „Między Zamkami” Bydlin – Rabsztyn – Bydlin

13:30 – 13:50 Powitanie Rycerskie

13:50 – 14:30 Przejście Korowodu na ruiny zamku i przedstawienie widowiska „Prawdziwa legenda o Smoku i Księżniczce”

14:00 – 17:00 Zwiedzanie zamku – wejścia na Zamek w Bydlinie z przewodnikiem

14:30 – 18:00 Animacje, warsztaty, konkursy, kaligrafia, czerpanie papieru, Turniej Toporników i łuczników; konkursy: (malarstwo, na najlepszy strój itp.)

16:00 – 16:45 Zawody sportowe – bieg i marsz Nordic Walking wokół ruin zamku w Bydlinie

16:00 – 17:00 Turnieje i pokazy w obozowisku rycerskim

17:00 – 17:30 Ogłoszenie wyników konkursów

17:30 – 18:00 Tajemnicze pożegnanie ze Smokiem

Organizatorzy:

Partnerzy:

MAŁOPOLSKA

JURA
KRAKOWSKO
CZĘSTOCHOWSKA

Województwo
Śląskie

→ juromania.pl

